

Presentatie NAE-WERKPROGRAMMA 2027

(Speech uitgesproken door Lukas Roffel, voorzitter NAE op de Algemene Ledenvergadering van NAE op 22 september 2026 te Den Haag)

Dames en heren, Fellows en Young Engineers,

Nederland is een klein land in een kwetsbare delta. We leven deels onder de zeespiegel, beschikken over weinig grondstoffen en zijn sterk afhankelijk van internationale handel.

Toch hebben we een welvarend en technologisch geavanceerd land opgebouwd. Dat is voor een belangrijk deel te danken aan engineering: aan ons vermogen om complexe systemen te ontwerpen, te bouwen en te laten functioneren.

Geen van deze systemen staat op zichzelf. Ze functioneren alleen als techniek, organisaties, regelgeving, investeringen en mensen goed op elkaar zijn afgestemd.

Juist dat vermogen om naar het geheel te kijken, heeft Nederland veel gebracht. En we hebben het nu harder nodig dan ooit.

Wennink

Ik hoef jullie niet uit te leggen waar het Peter Wennink rapport over gaat, maar de bottom line is dat alle vraagstukken waar Nederland voor staat niet afzonderlijk kunnen worden opgelost en dat engineering daarin een belangrijke rol speelt.

Het vraagt om systeemdenken én om systems engineering.

Bijdrage van NAE

En juist dat is bij uitstek het terrein waarop NAE iets kan toevoegen. Niet door het werk van universiteiten, bedrijven en overheden over te doen, maar door hun kennis en ervaring bij elkaar te brengen. Als nationaal platform voor reflectie, duiding en analyse van de rol van engineering in maatschappelijke en economische vraagstukken.

We willen onder meer zichtbaar maken hoe technische keuzes doorwerken in andere delen van het systeem, maar vooral welke stappen wanneer genomen moeten worden en door wie.

Daarmee vergroten we het begrip van technologie bij beleidsmakers, politiek en samenleving en dragen we bij aan beter onderbouwde besluiten.

Vanmiddag brengen we die rol al in praktijk, wanneer we samen met KIVI en Stichting Toekomstbeeld der Techniek spreken over de technologische weerbaarheid van Nederland.

Presentatie Werkprogramma 2027

Vandaag presenteren wij de NAE-Werkprogramma 2027 met vier thema's die centraal staan in onze activiteiten in 2027.

Niet dat we alles vergeten wat nu loopt; het zijn uitwerkingen die voortkomen uit al lopende projecten. We gaan scherper inzetten op het in gang zetten van beweging bij jullie en de organisaties in het veld om bij te dragen aan oplossingen. Van waterzuivering, de tekorten aan vrouwen in engineering, het te weinig stimuleren van ondernemerschap onder engineers tot aan de staat van de huidige infrastructurele werken. Daarnaast is 2027 het jaar van de CAETS-conferentie over water getiteld Water: from Foe to Friend. Ook zullen we volop inzetten op de 'landing' van het NAE-energieadvies en de uitkomsten van de innovatieconferentie van 18 november over de vraag hoe we in Nederland meer systems engineers kunnen opleiden.

Samenhang en impact

Het werkprogramma 2027 is geen verzameling losse bijeenkomsten. Per thema willen we kennis mobiliseren, het systeem analyseren en toewerken naar concrete handelingsperspectieven. Waar mogelijk in de vorm van een roadmap: met heldere keuzes, verantwoordelijkheden en uitvoerbare stappen, waarmee we de boer op gaan richting besluitvormers en beleidsmakers.

Voordat ik de jaarthema's aankondig, wil ik nu alvast alle leden danken die meedenken over de koers van NAE, over de onderwerpen die we moeten oppakken en zich ook daadwerkelijk in tijd inzetten om het waar te maken. Ook de leden wiens onderwerp niet op het werkprogramma staat voor volgend jaar wil ik danken voor hun ideeën. Ze zijn niet verloren en als je met andere leden toch een werkgroep wilt opzetten, dan zal het bureau dat faciliteren, zodat je onderwerp kan uitgroeien tot een van de volgende jaarthema's. Zo zijn er al een energietransitiegroep, semiconductorgroep, een materialengroep en een AI & cybersecurity groep aan het nadenken over wat ze zouden willen gaan doen binnen een jaarthema.

De jaarthema's

Er is al veel werk gedaan door leden, die ik zo het woord ga geven. Maar eerst – kort een opsomming van welke onderwerpen u terug gaat zien in onze agenda.

1. **Engineering Talent: Fixing the Tech Talent Pipeline** – Carmen van Vilsteren, Maarten Steinbuch, Mandy Korff, Albert Polman, Maroeska Rovers

Een nieuwe werkgroep richt zich op vrouwen in techniek en in het bijzonder op de slagingskans van financieringsaanvragen door vrouwelijke engineers bij geldverstrekkers.

2. Engineering Talent: Engineers en Ondernemerschap- Ulrich Starke, Hans Schikan, JiaJun Cen, Kirsten Steinbusch, Ton van der Steen, Floris Rutjes, Paul Vulto

Nog een nieuwe werkgroep richt zich op ondernemerschap bij engineers en in het bijzonder op het aanjagen van het onderwijs en onderzoek systeem om ondernemerschap onder engineers systematisch te stimuleren.

3. Water: Waterfellows

Waterzuivering. Een werkgroep richt zich op de vraag hoe we kunnen overstappen van een grotendeels lineair systeem naar een gesloten waterkringloop, waarin water en waardevolle stoffen zo veel mogelijk worden hergebruikt. – Cees Buisman, Marissa de Boer, Rudy Dijkstra, Jouke Velstra

CAETS 2027. Van 27 tot en met 30 september 2027 organiseert NAE bovendien het internationale CAETS-congres in Rotterdam: Water, from Foe to Friend. – Lucas Noldus, Piet-Hein Daverveldt, Mandy Korff, Ton van der Steen en Waterfellows

4. De fysieke infrastructuur – Lieve Declercq

Toen dit onderwerp werd voorgesteld voor het werkprogramma, was de Merwedeburg nog gewoon toegankelijk. Maar sindsdien is er iedere week wel nieuws over een stremming van een brug, viaduct, treinspoor of damwand. Veel infrastructurele werken naderen hun technische levensduur. Het is een nationaal systeemvraagstuk. Lieve Declercq zal in een video meer uitleggen

Deze onderwerpen gaan in 2027 leiden tot concrete NAE-roadmaps.

5. De rode draad is duidelijk.

Nederland heeft geen gebrek aan ambities, plannen of technologische ideeën. De problemen ontstaan vaak bij de samenhang, de prioritering en de uitvoering.

Daarom moeten we als NAE steeds dezelfde vragen stellen:

- Werkt het totale systeem?
- Is het uitvoerbaar?
- Kunnen we het betalen én financieren?
- En beschikken we over de mensen, kennis en infrastructuur die nodig zijn?

We hebben jullie actieve betrokkenheid nodig. De kracht van NAE ligt in de combinatie van disciplines, sectoren en generaties. In jullie kennis en ervaring, maar ook in de netwerken die jullie kunnen mobiliseren.

6. Coalitions of the willing

Ik vraag jullie daarom om goed naar de voorstellen voor 2027 te luisteren. Kijk niet alleen naar wat inhoudelijk interessant is, maar vooral naar waar jullie expertise het verschil kan maken.

Niet iedereen hoeft een werkgroep te leiden. Je kunt ook meedenken, gegevens aanleveren, relevante deskundigen betrekken, aannames toetsen of helpen om aanbevelingen te laten landen.

Als we dat goed organiseren, kan NAE-beweging brengen (impact) in de aanpak van vraagstukken waarin engineering een rol speelt.

Ik geef nu graag het woord aan de trekkers van de thema's voor 2027. Zij vertellen wat zij willen bereiken en welke bijdrage daarvoor nodig is.

Sluit een onderwerp aan bij je expertise of belangstelling? Meld je dan bij hen aan.

Dank!